

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๖๐/๒๕๖๖

เรื่อง สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน อันเกี่ยวนেองกับสิทธิมนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่า กระทรวงมหาดไทย แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ที่ส่วนลี้ยงสัตว์ โคลา蟹กระโดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง กระทรวงมหาดไทย

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องได้ร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามเรื่องร้องเรียนที่ ๔๐๔/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๕ กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อ คณะกรรมการธุรการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันราชภัฏ กรณีถูกดำเนินคดีข้อหา บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ที่ส่วนลี้ยงสัตว์โคลา蟹กระโดง ตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) เลขที่ [REDACTED] คำบลสเม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งคณะกรรมการธุรการการที่ดินฯ ประชุมและมีมติให้ผู้ถูกร้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการออก น.ส.ล. ดังกล่าว โดยกำหนดให้แต่งตั้งประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนร่วมเป็นคณะกรรมการฯ ผู้ถูกร้องจึงมีคำสั่ง ที่ ๑๙๘/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการ ออก น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] คำบลสเม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ แต่ผู้ร้องเห็นว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ จึงขอให้ ตรวจสอบและให้ความช่วยเหลือ

๑.๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนข้างต้น สามารถกระทำได้โดยการประสานการดำเนินการกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง จึงรับไว้เป็นคำร้อง (ช) ที่ ๙/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เพื่อดำเนินการตามข้อ ๑๙/๑ ของระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบ การลงทะเบียนนุชยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจาก กสม. เคยมีข้อเสนอแนะ ที่ ๔/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๓๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ ไปยังผู้ถูกร้อง และผู้ถูกร้องได้มีหนังสือแจ้งเรียน ข้อเสนอแนะดังกล่าวให้อำเภอเมืองบุรีรัมย์ และจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อแก้ไขปัญหาการกำหนดขอบเขต ที่สาธารณประโยชน์โดยให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในกระบวนการสำรวจด้วย ซึ่งที่ดิน สาธารณประโยชน์ตามเรื่องร้องเรียนนี้อยู่ระหว่างดำเนินการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานทั้งสอง

๑.๓ อำเภอเมืองบุรีรัมย์แจ้งผลดำเนินการว่า กรณีตามเรื่องร้องเรียนเป็นเรื่องที่มีการฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดบุรีรัมย์เกี่ยวกับการบุกรุกที่สาธารณูปโภคที่ส่วนเดียวสัตว์โคกเขากะโดงและศาลาจังหวัดบุรีรัมย์ได้มีคำพิพากษาเรื่องเด็ดขาดแล้ว อำเภอเมืองบุรีรัมย์จะได้ยุติเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ได้พิจารณาผลการประสานการช่วยเหลือแล้ว เห็นว่า เรื่องร้องเรียนของผู้ร้องเป็นประเด็นเรื่องการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนจากการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในพื้นที่ที่ประชาชนและชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกันซึ่งเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิมนุษยชน อาจมีประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงมีมติให้รับเป็นคำร้องที่ ๒๙/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เพื่อตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อไป

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือร้องเรียนของผู้ร้อง ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๕

๒.๑.๒ บันทึกสรุปผลการประสานการให้ความช่วยเหลือ เรื่องเรื่องที่ ๑๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖ (คำร้อง (ช) ที่ ๙/๒๕๖๕)

๒.๑.๓ สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ [REDACTED] ประจำเดือน พฤษภาคม ๒๕๖๖ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖

๒.๑.๔ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๕.๓/๗๗๖๙ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๖ ถึงเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ หนังสือจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ บร ๐๐๑.๑/๑๐๒๒๖ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึงเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๖ รายงานการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ ๒๓ – ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๖

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ข้อเท็จจริงปรากฏตามความเป็นมาในข้อ ๑

/๒.๒.๒ ข้อเท็จจริง ...

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) หลังจากที่ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการอธิการการที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันเทคนราษฎร คณะกรรมการอธิการการที่ดินฯ ได้ประชุมและมีมติเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๕ ให้ผู้ถูกร้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ [REDACTED] ตำบลเสรีด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ (ที่สาธารณประโยชน์ที่ส่วนเลี้ยงสัตว์โโคกเขากะระโง) ประกอบด้วย หน่วยงานผู้ออก น.ส.ล. หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านแผนที่ สถาบันการศึกษา และประชาชนผู้ทำกิน และอาชัยในพื้นที่

๒) ผู้ถูกร้องมีคำสั่ง ที่ ๑๔๘๔/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการออก น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] ตำบลเสรีด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาคณะกรรมการอธิการการที่ดินฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า กลุ่มประชาชนหรือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการฯ ไม่ใช่ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่อย่างแท้จริง จึงเสนอให้ผู้ถูกร้องทบทวน ผู้ถูกร้องจึงมีคำสั่ง ที่ ๒๗๗/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๖ เพิ่มเติมรายชื่อภาคประชาชนซึ่งประกอบด้วยผู้ร้องและประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ ๑๕ คน และภาคราชการที่เกี่ยวข้อง ๑ หน่วยงาน ร่วมเป็นคณะกรรมการฯ ซึ่งผู้ร้องและภาคประชาชนได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการฯ เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๖

๒.๒.๓ การรายงานข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

เมื่อวันที่ ๒๓ – ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ณ จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปได้ว่า

๑) ที่สาธารณประโยชน์ที่ส่วนเลี้ยงสัตว์โโคกเขากะระโง น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] เนื้อที่ ๒,๔๘๓ ไร่ ๒ งาน ๕๕.๔ ตารางวา ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลเสรีด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ประชาชนในพื้นที่ให้ข้อมูลว่า เมื่อปี ๒๕๔๗ พื้นที่พิพากษาโดยทั่วไปมีสภาพเป็นป่ายังไม่พบการบุกรุก ภายหลังการก่อสร้างศาลากลางจังหวัดบุรีรัมย์หลังใหม่ในพื้นที่พิพากษา เริ่มมีประชาชนเข้ามาจับจองและอยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ปัจจุบันมีหน่วยงานภาครัฐขอใช้ที่ดินในเขต น.ส.ล. แปลงดังกล่าว ได้แก่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ เนื้อที่ประมาณ ๔๗๙ ไร่ ศาลากลางจังหวัดบุรีรัมย์ เนื้อที่ประมาณ ๔๐๐ ไร่ โรงพยาบาลบุรีรัมย์ เนื้อที่ประมาณ ๕๔๗ ไร่ และมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เนื้อที่ประมาณ ๔๕๙ ไร่

๒) เมื่อปี ๒๕๕๔ จังหวัดบุรีรัมย์ได้มีคำสั่ง ที่ ๑๔๘๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะกรรมการการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ส่วนเลี้ยงสัตว์โโคกเขากะระโง โดยเดินสำรวจที่สาธารณประโยชน์เมื่อปี ๒๕๕๖ พบร่วมกับ น.ส.ล. ที่ดินพิพากษา ๑๗๓ ครัวเรือน โดยปลูกบ้านอยู่อาศัยทั้งแบบมั่นคงถาวรและชั่วคราว บางหลังมีผู้อยู่อาศัยบางหลังปล่อยทิ้งร้าง มีสำนักสงฆ์ที่ก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ บ้านพักส่วนใหญ่มีทะเบียนบ้านชั่วคราว จึงขอใช้ไฟฟ้าและน้ำประปาได้ พื้นที่บางส่วนประชาชนทำสวน

๓) องค์การบริหารส่วนตำบลเสนอให้ข้อมูลว่า เมื่อปี ๒๕๕๖ ได้สำรวจประชาชนในพื้นที่พิพาทเพื่อเข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะโดยชุมชนที่ส่วนเลี้ยงสัตว์โโคกเข้ากระโดง แต่เมื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติ เนื่องจากไม่มีผู้โดยรอบว่าเป็นผู้บุกรุกที่สาธารณะโดยชุมชนและบุคคลเหล่านั้นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายและเป็นข้าราชการในพื้นที่ จึงไม่ใช้ผู้ยากไร้

๔) ศาลฎีกามีคำพิพากษา ที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๕ สรุปได้ว่า ที่ดินพิพาทย์ในเขตที่ส่วนเลี้ยงสัตว์โโคกเข้ากระโดง ซึ่งเป็นที่ดินที่รัฐส่วนไว้เพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ประชาชนที่เข้าไปครอบครองทำประโยชน์ในลักษณะยึดถือเพื่อตนเอง มีความผิดฐานบุกรุก เมื่อศาลมีคำพิพากษา ประชาชนบางส่วนได้ย้ายออกจากพื้นที่ คงเหลือเพียง๔๓ ราย ที่ไม่ยอมย้ายและอยู่ระหว่างการบังคับคดีตามคำพิพากษา

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่า กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่สาธารณะโดยชุมชนที่ส่วนเลี้ยงสัตว์โโคกเข้ากระโดง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗ มาตรา ๕๓ และ มาตรา ๕๗^๑ บัญญัติให้การรับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน สิทธิของบุคคลและชุมชนในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน และรัฐต้องให้ประชาชน

/และชุมชน ...

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นวานี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการ และให้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

และชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการ และใช้ หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้ง กติการะหว่างประเทศว่าด้วย สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม^๒ ยังได้ให้การรับรองสิทธิของบุคคลในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ และดีขึ้นอย่างต่อเนื่องสำหรับตนเองและครอบครัว รวมทั้งไม่ถูกลิดรอนวิถีทางยังชีพของตนไม่ร้าวในกรณีใด

๓.๒ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องได้ยื่นเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันแพนราษฎร์ ซึ่งคณะกรรมการการที่ดินฯ ได้ประชุมและมีมติ ให้ผู้ถูกร้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการออก น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED]

ตำบลเสเม็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ถูกร้องจึงมีคำสั่ง ที่ ๑๘๙/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ แต่งตั้งคณะกรรมการฯ ซึ่งคณะกรรมการการที่ดินฯ พิจารณาแล้ว เห็นว่า กลุ่มประชาชน ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการฯ ไม่ใช่ผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่อย่างแท้จริง จึงเสนอให้ผู้ถูกร้อง ทบทวน จากนั้น ผู้ถูกร้องจึงมีคำสั่ง ที่ ๒๗๗/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๖ เพิ่มเติมองค์ประกอบ คณะกรรมการฯ โดยแต่งตั้งผู้ร้องและประชาชนผู้อยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ ๑๕ คน ร่วมเป็น คณะกรรมการฯ โดยผู้ร้องและประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ได้เสนอความเห็นและพยานหลักฐาน ในประเด็นต่าง ๆ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการฯ แล้ว เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๖

๓.๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ถูกร้องซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจควบคุมกำกับ ดูแลหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับที่สาธารณะประโยชน์ ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะ ปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๘๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ร้องและประชาชนผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ร่วมเป็นคณะกรรมการฯ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ร้องได้เสนอความเห็นและพยานหลักฐานในประเด็นต่าง ๆ ต่อที่ประชุมแล้ว อันเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการบริหารจัดการ พื้นที่และการใช้ประโยชน์ในที่ดิน จึงเป็นกรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๙ (๕) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง

/ซึ่งบัญญัติ ...

^๒ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ข้อ ๑ วรรคสอง เพื่อจุดมุ่งหมายของตน ประชาชนทั้งปวงอาจจัดการโภคทรัพย์และทรัพยากรธรรมชาติ ของตนได้อย่างเสรี โดยไม่กระทบต่อพื้นกรณีใด ๆ อันเกิดจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของหลักการแห่งผลประโยชน์ร่วมกันและกฎหมายระหว่างประเทศ ประชาชนตัวจะไม่ถูกลิดรอนวิถีทางยังชีพของตนไม่ร้าว ในกรณีใด

ข้อ ๑ วรรคหนึ่ง รัฐภาคีแห่งกติภาษีรับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับ ตนเองและครอบครัว ซึ่งรวมถึงอาหารเครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยที่เพียงพอและสภาพการครองชีพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง รัฐภาคีจะดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อประกันการทำให้สิทธินี้เป็นจริง โดยรับรองความสำคัญอย่างแท้จริงของความร่วมมือ ระหว่างประเทศบนพื้นฐานของความยินยอมโดยเสรี

ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่อง หากเป็นเรื่องที่มีการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมแล้ว

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๔๒/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๖ จึงมีมติให้ยุติเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กานูจนรินทร์
นางปรีดา คงเป็น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลุ่ชาติ เศรษฐ์มาลินี
นางสาวศยาภรณ์ ไกยูรวงศ์
นางสาวปิติกานูจน์ สิทธิเดช
นายวสันต์ ภัยหลีกสี
นางสาวสุกี้ทรา นาคพิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ